

75. yılını dolduran Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde, bazı kavramların hâlâ doğru anlaşılmadığını, tanımlarında ihtilaflar yaşandığını üzülererek görmekteyiz. Atatürkçülük kavramı da bunlardan biridir. Atatürk'ün ve Atatürkçülüğün hakkıyla tanınıp, doğru anlaşılması, Türk aydınının, âcilen çözmesi gereken problemlerendir. Tanıtacağımız *Atatürk ve Türk İnkılabı* adlı kitabın "Önsöz"ünde, bir tarihçimizin bu konuda çağışınlar için yaptığı tasnifi, sözlerimizi destekleyici mâhiyette bulduğumuz için ikübas ediyoruz:

— "Atatürk'ü anlamayanlar ve anlamak istemeyenler,

— Atatürk'ü anlamayanlar, fakat anlamak isteyenler,

— Atatürk'ü anlayalar, fakat anlatamayanlar,

— Atatürk'ü yanlış anlayanlar ve yanlış anlatanlar,

— Atatürk'ü bir seçim aracı olarak görenler,

— Atatürk'ü bir geçim aracı olarak görenler,

— Atatürk'ü anlamayanlar, buna rağmen onu anlatanlar... Bizim Atatürk'ü iyi anlamaya ve doğru anlamaya ihtiyacımız var."

Atatürk ve Türk İnkılabı, iki yazarın eseridir: Dr. Ali Güler ve Dr. Suat Akgül. Ocak Yayınları'ndan 1998 yılında çıkmış olan 306 sayfalık kitap, üç bölümden meydana gelmektedir: "Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi Metodolojisi", "Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi", "Atatürkçü Düşünce Sistemi".

İkinci ve üçüncü bölüme bir hazırlık teşkil eden ilk bölümde, Türk İnkılap Tarihi ile Atatürkçü Düşünce Sistemi'ne bilimlik yaklaşım tarzının önemi ve bu kavramların öğrenilip, benimsetilmesinde bilimlik yolun izlenmesinin gerekliliği anlatılmaktadır. Türk İnkılap Tarihi ve Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin kaynakları ise, "*Birinci Elden Kaynaklar, Arşivler, Devletin Resmî Yayınları, Haturalar, İkinci Elden Kaynaklar ve Süreli Yayınlar*" olarak sıralanmaktadır.

Bu bölümde, Atatürk'ün "Türk tarihinin devamlılığı ve bütünlüğü" düşüncesinin kaynaklarına da inilmiş ve Ziya Gökalp ile Fuat Köprülü'nün bu konuda Atatürk'e etkilerinden bahsedilmiştir. Kitabın bu ilk bölümünde, Hunlar'dan günümüze kadar Türk tarihinin bütünlük teşkil ettiği, değişenin yalnız yönetim şekli ya da yönetici grup olduğu fikrinin, Ziya Gökalp'in dikatıyla ortaya çıktığı da belirtilmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi, sekiz başlık altında anlatılmıştır. Bölüm, Çanakkale Muharebeleri ile başlayıp, Atatürk'ün ölüm tarihi 1938'e kadar uzanmakta ve bu süre içinde, büyük önderin devleti ve milleti için yaptığı hizmetler anlatılmaktadır. Bu bölümde verilen bilgilere göre "*devlet harbe girmişken, ben Sofya'da sefaret içinde, rahat salon hayatı yaşıyamazdım*" (s. 11) diyerek, Çanakkale Muharebesi'ne katılan Mustafa Kemal Atatürk'ün, burada gösterdiği başarı, Osmanlı Devleti'nin dışına taşmıştır. Onun, Doğu cephesinde Ruslar'a karşı savaşırken, emrindeki askerleri isabetli idaresi sayesinde, Ruslar'ın Doğu Anadolu toprakları üzerindeki emellerine ulaşmaları önlenmiştir. Türkiye, yapılan anlaş-

malarla itifak devletlerince paylaşılmış ve bu paylaşma, Sevr ile de belgelenmiş, azınlıklar Türk toprakları üzerinde hak iddia etmeye başlamışken, Atatürk'ün izlediği doğru siyaset ve strateji ile Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş ve bugün 75 yaşını doldurmuştur. Bir ordu yönetmek ve bir devlet kurup yaşatmak, sadece başarılı bir askerın eseri olamaz. O, aynı zamanda başarılı bir siyasetçidir. Atatürk, kurduğu Cumhuriyet ile Türk Dünyası'na, sömürülen diğer ülkelere model olmuş ve kurduğu Cumhuriyeti yıkmaya çalışanlarla ömrü boyunca mücadele etmiştir. O, bu amaçla inkılaplar yapmış, kanunlar koymuş ve ilkelerini miras bırakmıştır.

Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin anlatılmasına ayrılan üçüncü bölümde "ideoloji" ve "düşünce sistemi" kavramları açıklanmaya çalışıldıktan sonra, Atatürk'ün fazla öne çıkmayan fikir adamlığı vasfı üzerinde durulur. O, kütüphanesinde 5000'e yakın kitabı bulunan ve bunları alını çizerek okuyan biridir. *"Atatürk bizzat 'kumandanlar aslarından yüksek ve âlim olmalıdır' diyerek, bir devlet adamı veya idareci için fikri veya kültürel olgunluğun önemini ifade etmiştir"* (s. 133). *"Elbette ki Atatürk, bir ilim adamı değildir. Fakat, o ilimi en hakiki mürşit kabul ederek okuyan, araştıran, düşünen ve sentezlere varan, bunları pratik olaylara uygulayarak problemlerin çözümünü gösteren bir fikir adamıdır. Onun bu özelliği, diğer bütün vasıflarını etkisi altına alır. O, güçlü bir fikir adamı olduğu için, kuvvetli bir devlet adamı, lider, asker ve inkılapçıdır"* (s. 134).

Ali Güler ve Suat Akgül, Atatürkçülüğe bütünleştirici bir tanım geürmektedir: *"Atatürkçülük, esasları fikir adamı Atatürk tarafından ortaya konan pragmatik-demokratik, plüralist bir Milli Modernleşme ideolojisidir. Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, İnkılapçılık, Laiklik gibi altı temel ilke yanında, Çağdaş Uygarlık Düzeyine Ulaşma, Milli Birlik ve Beraberlik, Yurtta Sulh, Cihanda Sulh gibi bütünleyici ilkelerle beslenen Atatürkçülük, Türkiye Cumhuriyeti'nin Devlet, Fikir ve Ekonomik hayatlarına ve müesseselerine ilişkin çağdaş görüşler içeren bir ideolojidir"* (s. 144).

"Biz doğrudan milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiziz" diyen Atatürk'ün "milliyetçilik anlayışı"na da kitapta yer verilmiştir. Milliyetçiliğin, bir milleti meydana getiren insanların, milletini sevmeleri ve kültürlerini tanıyıp, korumaları şuru olduğu anlatılan kitapta, Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi ile diğer ilkeleri arasındaki ilişki de gösterilmekte ve diğer ilkelerin hepsinin güneşin etrafında dönen gezegenler misali, milliyetçilik etrafında döndüğü ifade edilmektedir. Sınıf ayrımını reddeden halkçılığın, mezhep kavgalarını önleyerek, milliyetçiliğe hizmet eden laikliğin, memleketi iktisadi yönden kalkındırmak olan devletçiliğin, Türk milletini çağdaş medeniyeder seviyesine ulaştırmak amacıyla taşıyan inkılapçılığın, hakimiyeti millete, milli iradeyle veren cumhuriyetçiliğin milliyetçiliği destekleyen unsurlar olarak ortaya konulduğu kitapta, Atatürk'ün "milli vatan" anlayışı anlatılmakta ve bu anlayış Mete'ye kadar götürülmektedir. Türk milleti, tarihi boyunca, vatanının bir kısmı toprağını düşmana vermek istememenin örneklerini vermiştir. Kitapta da bahsedildiği üzere, Atatürk "milli vatan" anlayışını Misak-ı Milli ile ortaya koymuş ve Hatay meselesinde de bu duyarlılığı göstermiştir.

Atatürk'ün İslâm dinine karşı bir tavır içinde olmadığı üzerinde de durulmuş olan kitapta, Atatürk'ün akla, mantığa, ilme ve fenne dayanan dinimizi "en makul ve en tabii din" olarak nitelendiği ve onun böyle bir dine karşı olmasının mümkün olmadığı belirtilmekte, *"Bilindiği gibi İslâm dini akla, mantığa uygun bir din olup, ilmi faaliyetleri desteklemektedir. Atatürk, İslamiyetin bu yönünü şu konuşmasında kuvvetli bir şekilde vurgulamıştır: 'Bizim dinimiz için herkesin elinde bir değer ölçüsü vardır. Bu değer ölçüsü ile herhangi bir şeyin dine uygun olup olmadığını kolayca takdir edebilirsiniz. Hangi şey ki akla, mantığa, toplum çıkarına uygundur; bilin ki, o bizim dinimize de uygundur. Bu şey akıl ve mantığa, milletin çıkarına, İslâmın çıkarına uygundur kimseye sormayın, o şey dinidir. Eğer bizim dinimiz akıl ve mantıkla uyuşan bir*

din olmasaydı, en mükemmel din olmazdı, en son din olmazdı" (s. 210) ifadelerine yer verilmektedir. Atatürk'ün bu düşüncelerinin laiklik ilkesinin temeli sayıldığı kitapta, laiklik bu akılcı ve bilimsel tutumun ayrılmaz bir parçası ve mutlak bir sonucu olarak anlatılır ve ayrıca laiklik olmadan ne akılcı yaklaşımın, ne de çağdaşlaşmanın mümkün olduğu belirtilir.

Kitapta, son nefesine kadar ülkesi ve milleti için çalışan Atatürk'ün, Orta Asya kökenli, iki bin beş yüz yıllık Türk kültürünün yenilenerek bugüne geldiği ve bundan bir yeni Türk medeniyetinin meydana getirileceği fikri de yer almaktadır. Nutuk'ta bulunan ve bugün Türkiye'nin gündemine girmeye çalışan azınlıklarla ilgili bahisler üzerinde yapılan değerlendirmelerin ardından, "Kaynakça" ile kitaba son verilmektedir.

Atatürk'ü, inkılaplarını ve ilkelerini doğru anlayıp, doğru anlatma görevini üstlenmiş bulunan *Atatürk ve Türk İnkılabı* adlı eserin, bu konularda yazılmış kitaplar arasında, seçkin bir yer kazandığına inanıyoruz.

SEMİHA ÖZEL

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı Projesi

Uzmanı

